

בבית המשפט העליון

רע"פ 2329/23

לפני: כבוד השופט י' אלרון

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד ב-עפ"ג 27539-12-22 מיום 5.3.2023 שניתן על ידי השופטים מ' ברנט, ש' בורנשטיין ו-צ' גרדשטיין פפקין

בשם המבקש: עו"ד מנחם רובינשטיין

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (השופטים מ' ברנט, ש' בורנשטיין וצ' גרדשטיין פפקין) ב-עפ"ג 27539-12-22 מיום 5.3.2023, בגדרו נדחה ערעור המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום ברמלה (השופט ה' אבו שחאדה) ב-ת"פ 13-02-65280 מיום 22.11.2022.

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, הכולל ארבעה אישומים, המבקש והמתלוננת היו בקשר זוגי בין השנים 2016-2018, ולהם בת משותפת, שנולדה ב-2017 (להלן: הילדה). לפי האישום הראשון, ביום 20.2.19 בשעה 9:00 הגיע המבקש למגרש החניה הסמוך לבית המתלוננת כדי לאסוף ממנה את בתם, בהתאם להסדרי הראייה שהיו קבועים ביניהם באותה עת. המתלוננת הגיעה למגרש החניה ברכבה בשעה 9:30, וכאשר הוציאה את בתה מהרכב, ניגש אליה המבקש ושאל אותה היכן הייתה. המתלוננת השיבה שאין זה עניינו, וכשדרש שתיתן לו את בתו, סירבה. המבקש בתגובה הדף את עגלת הילדה בחוזקה לרגליה של המתלוננת וניסה לקחת ממנה את הילדה. לאחר מכן אף ירק על שערה של המתלוננת ואמר לה: "אני נשבע לך בילדה הזאת, אני שוחט אותך או שאני אתאבד. קודם אני אשחט אותך ואתאבד". בגין מעשים אלה הואשם המבקש בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק) ועבירת תקיפה סתם – בן זוג, לפי סעיף 382(ב) לחוק.

3. בהמשך לאמור, המבקש נעצר ושוחרר בתנאים הכוללים מעצר בית מלא בביתו של אביו בטירת הכרמל ותחת פיקוחו, החל מיום 21.2.2019 ועד ליום 24.2.2019. אלא שבצאתו מבית המשפט נסע המבקש לביתו שלו וכלל לא הגיע לבית אביו עד ה-24.2.2019. בגין אי-התייצבותו במקום מעצר הבית, הואשם המבקש באישום השני, בעבירה של הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287(א) לחוק.

4. על פי עובדות האישום השלישי, ביום 13.2.2018 בשעה 22:00 לערך, היו המבקש והמתלוננת יחד בבית. בעקבות ויכוח ביניהם על הרדמת בתם, ביקשה המתלוננת מהמבקש כי לא ירדים את הילדה. בתגובה, המבקש ענה לה: "מה זה אל תרדמים אותה, מה זה הדיבור הזה, למי את חושבת שאת מדברת". מיד ובסמוך לכך, סטר המבקש למתלוננת בפניה והיא נחבטה ונפלה בעוצמה. המתלוננת החלה לצעוק והמבקש סתם את פיה בידו והיכה בראשה בידו השנייה. אז נכנס המבקש אל המטבח, הביא משם סכין, ואמר למתלוננת שיהרוג אותה.

בעקבות הדברים האלו הגיעה המתלוננת לתחנת המשטרה כדי להתלונן על המבקש. בשלב זה התקשר אליה המבקש, וכששמע שהיא נמצאת בתחנת המשטרה אמר לה "את עושה טעות, את תצטערי על זה". בגין מעשים אלה הואשם באישום שלישי בעבירת איומים, לפי סעיף 192 לחוק ובעבירת תקיפה סתם – בן זוג, לפי סעיף 382(ב) לחוק.

5. על פי עובדות האישום הרביעי, ביום 2.4.2018 בערב, בעת שהיו בביתם, התנהל ויכוח בין המבקש למתלוננת על רקע רצונה לעזוב את הבית. המבקש, שהיה תחת השפעת אלכוהול, דחף את המתלוננת לעבר הקיר, וכתוצאה מכך נגרם לה חתך מדמם במצחה. בגין מעשה זה יוחסה למבקש עבירה של תקיפה הגורמת חבלה ממש – בן זוג, לפי סעיף 382(ג) לחוק.

6. המבקש הורשע על סמך הודאתו בעבירות המיוחסות לו בכתב האישום המתוקן, במסגרת הסדר טיעון אשר לא כלל הסכמה לעניין העונש. בתוך כך, בית משפט השלום הורה לשירות המבחן להכין תסקיר לעונש בעניינו. בפני בית משפט השלום הוצגו חמישה תסקירים לעונש מטעם שירות המבחן, כאשר התרשמותו של שירות המבחן הייתה כי המבקש מתקשה לקבל אחריות על מעשיו, עסוק באופן תמידי בקונפליקט המתמשך שלו מול המתלוננת סביב נושא הסדרי הראייה שלו עם הילדה; וכי המתלוננת עודנה חוששת מהמבקש, ואף הגישה נגדו תלונה במשטרה בגין אלימות שנקט כלפי בן

זוגה החדש. לאור זאת, ובשל העבר הפלילי המשמעותי של המבקש בעבירות מסוג זה, שירות המבחן לא בא בהמלצות טיפוליות בעניינו.

7. בגזר הדין, בית משפט השלום סקר את מדיניות הענישה הנוהגת בעבירות אלימות במשפחה ובחן את מידת הנזק והאשם של המבקש. צוין כי למתלוננת נגרם חתך מדמם כתוצאה מדחיפתו של המבקש אותה כלפי הקיר, דבר המהווה שיקול לחומרה; ונקבע כי מידת אשמו של המבקש גבוהה, שכן מדובר באירועי אלימות רבים כלפי המתלוננת, אשר לוו באיומים ש"ישחט אותה", איומים באמצעות סכין שיהרוג אותה, וכן איומים במטרה להניא אותה מלפנות לעזרת הרשויות. מלבד זאת, הוזכרה גם ההפרה של המבקש את תנאי מעצר הבית שנקבע לו, אשר מטרתו הייתה להפחית ממסוכנותו כלפי המתלוננת. לאור דפוסי ההתנהגות המשותפים לכלל האישומים, בית משפט השלום החליט לראותם כאירוע אחד לעניין קביעת מתחם העונש ההולם. נקבע כי מתחם העונש ההולם הוא בין 10 ל-30 חודשי מאסר בפועל, לצד פיצוי למתלוננת ותשלום קנס כספי.

8. בגדרי מתחם העונש ההולם, בית משפט השלום שקל לקולה את הודאת המבקש בכתב האישום המתוקן, החיסכון בזמן שיפוטי והעובדה שנחסכה מהמתלוננת עדות בפני בית המשפט. מנגד, נשקל לחומרה עברו הפלילי של המבקש, אשר כולל 11 הרשעות קודמות – ארבע מהן כלפי בנות זוג. לאור זאת, בית משפט השלום גזר על המבקש 18 חודשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו; פיצוי למתלוננת בסך 6,000 ש"ח; וקנס בסך 4,000 ש"ח, או 10 ימי מאסר תמורתו.

9. ערעור המבקש על גזר הדין של בית משפט השלום – נדחה. בית המשפט המחוזי עמד על הצורך בנקיטת מדיניות ענישה מחמירה בעבירות אלימות מסוג זה, והתייחס לנסיבותיו של המבקש – הרשעותיו הקודמות הרבות, בפרט בעבירות אלימות, והעובדה כי לא זו בלבד שתקף את בת זוגו, אלא אף הפר את תנאי מעצר הבית שלו. ביחס לטענת המבקש כי משך הזמן הרב שעבר ממועד ביצוע העבירות מצדיק הקלה בעונשו, בית המשפט המחוזי קבע כי האחראי להימשכות ההליכים הנטענת הוא המבקש עצמו, אשר בחר להחליף את באי כוחו מספר פעמים. משכך, אין לראות במשך הזמן שחלף טעם להקלה בעונשו. צוין כי בנסיבותיו של המבקש בית משפט השלום אף הקל עמו. באשר לטענת המבקש כי בית משפט השלום שגה בדחיית בקשתו לקבל תסקיר נוסף מעודכן משירות המבחן בעניינו, בית המשפט המחוזי קבע כי בצדק נדחתה בקשה זו, לאור ריבוי תסקירי שירות המבחן שכבר הונחו בפני בית המשפט (חמישה), אשר די בהם ובמידע שניתן לקבל מבא כוחו של המבקש כדי לגבש מסקנה בעניינו.

10. מכאן בקשת רשות הערעור שלפניי. המבקש שב על טענותיו כי הערכאות קמא שגו בסירובן לקבל חוות דעת עדכנית נוספת בעניינו משירות המבחן. לשיטתו, השיקול שהציג בית המשפט המחוזי לפיו יש להתחשב בעומס המוטל על שירות המבחן, אינו רלוונטי במקרה זה, שכן כבר קיים תסקיר מעודכן בעניינו, ודרישה לקבלו ולהציגו לא תכביד בצורה כלשהי על שירות המבחן. המבקש אף טוען כי התסקיר המעודכן יוכל לספק נתון "רב חשיבות" על שיקומו, אשר עשוי להשליך באופן משמעותי על גזירת עונשו, עד כדי המרת עונש המאסר בפועל מאחור סורג ובריה למאסר בדרך של עבודות שירות. לבסוף, המבקש מציין את הנזק שייגרם לו מריצוי עונש מאסר מאחורי סורג ובריה, ובפרט את אובדן מקום עבודתו בעיריית תל אביב, הנדרש לו לצורך עמידה בתשלומי מזונות.

11. דין הבקשה להידחות. רשות ערעור "בגלגול שלישי" תינתן במקרים חריגים המעוררים סוגיה משפטית עקרונית החורגת מעניינו הפרטי של המבקש, או במקרים בהם עולה חשש כי נגרם לו אי-צדק מהותי או עיוות דין (רע"פ 2129/23 אלגואז נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (19.3.2023)). בפרט, בקשת רשות ערעור הנוגעת לחומרת העונש תתקבל במקרים נדירים בלבד בהם ניכרת סטייה מהותית ממדיניות הענישה הנוהגת בנסיבות דומות (רע"פ 1664/23 אמור נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (28.2.2023)).

חרף ניסיונו של המבקש לשוות נופך עקרוני לבקשתו, אין היא מעוררת שאלות עקרוניות החורגות מעניינו הפרטי. כמו כן, העונש שהוטל עליו אינו מעלה חשש לאי-צדק מהותי או עיוות דין.

12. בית משפט זה עמד פעמים רבות על החומרה של עבירות אלימות בתוך המשפחה, ושל עבירות אלימות כלפי נשים מצד בני זוג בפרט, אשר דומה כי הפכו בשנים האחרונות לחזון נפרץ במחוזותינו. בהקשר זה, ציינתי במקרה אחר כי:

"המדובר בתופעה חמורה ורחבת היקף, המחייבת הטלת ענישה מרתיעה, אשר בנוסף יהא בה כדי לשקף את הפגיעה הקשה שחוות נשים ממעשי אלימות המופעלים עליהם מצד בן-זוגם, בסביבה שאמורה להיות סביבתן הבטוחה והמוגנת" (ע"פ 5307/17 חלאג' נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (12.7.2018)).

13. בענייננו, המבקש הכה את המתלוננת – אז בת זוגו – מספר פעמים, באירועים שונים ולאורך זמן רב. הוא נהג כלפיה באלימות מילולית, ירק עליה, איים להרוג אותה ולהתאבד, והזהיר כי היא "תצטער" על שפנתה לרשויות לעזרה. אף כאשר בית המשפט קבע שעל המבקש להישאר במעצר בית בשל מסוכנותו ולמען ביטחונה של המתלוננת,

התעלם מכך המבקש במופגן וחזר לביתו. גם כיום, שנים לאחר שהסתיים הקשר בינה למבקש, המתלוננת עודנה חוששת ממנו ודואגת לשלומה ולשלומו של בן זוגה הנוכחי.

14. בראי זאת עלינו לבחון את טענות המבקש, אשר שם במוקד את שיקולי שיקומו. כאמור, לאחר עריכת חמישה תסקירים למבקש, לא בא שירות המבחן בהמלצות טיפוליות. איני מוצא יסוד לטענה שטוען המבקש כי היה על הערכאות קמא לקבל תסקיר נוסף (שישי במספר). לא מוטלת כל חובה על בית המשפט להמשיך ולבקש תסקירים נוספים עד שתתקבל תוצאה נוחה יותר מבחינתו של המבקש.

15. ניסיון החיים מלמד שכאשר גבר נוהג באלימות כלפי בת-זוגו בהווה או בעבר, אירועי אלימות ברף הנמוך יכולים להוות סמן מקדים לאירוע אלימות חמור שעלול להגיע עד כדי רצח. כאשר מדובר במספר אירועי אלימות או איומים חוזרים ונשנים – חשש זה גובר; וביתר שאת כאשר מדובר במי שנכון להפר תנאי מעצר בית שנקבעו על מנת להפחית ממסוכנותו.

את תרחיש האימים שאנו רואים מתמש פעם אחר פעם – יש לגדוע באיבו. אל לנו לבכר את הצד האלים ושיקולי שיקומו אלא את קורבן האלימות ושלמות גופו, כמו גם שיקולי גמול והרתעה. נדרש אפוא ליישם מדיניות ענישה מחמירה בעבירות מסוג זה.

16. משכך, העונש שהוטל על המבקש מקל עמו עד מאוד. לו היה מוגש ערעור על קולת העונש לבית המשפט המחוזי, אני סבור כי היה ראוי לקבלו. המבקש ריצה כבר ארבעה מאסרים ולחובתו 11 הרשעות קודמות, ביניהן בגין עבירות אלימות כלפי בנות זוג אחרות. פעם אחר פעם חזר לסורו. מובן מאליו, כי אין כל מקום להקל בעונשו של המבקש עוד יותר, לא כל שכן במסגרת "גלגול שלישי".

17. סוף דבר: הבקשה נדחית.

ניתנה היום, א' בניסן התשפ"ג (23.3.2023).

ש ו פ ט